

[Prima Pagină](#) > ... > [Bani/Creanțe Pecuniare](#) > [Insolvență/faliment](#) > [Portugal](#)

Insolvență/faliment

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugalia

Observație preliminară:

Temeiul juridic al informațiilor furnizate în prezentul dosar este stabilit în Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (Codul privind insolvența și redresarea întreprinderilor) (denumit în continuare conform abrevierii din limba portugheză „CIRE”), aprobat prin Decretul-lege nr. 53/2004 din 18 martie 2004 și modificat ultima dată prin Decretul-lege nr. 57/2022 din 25 august 2022.

1 Împotriva cui se poate declanșa o procedură de insolvență?

Procedura de insolvență poate fi inițiată împotriva oricărei persoane fizice sau juridice, precum și împotriva succesiunii vacante, asociațiilor care nu au personalitate juridică și comisiilor speciale, societăților de drept civil, societăților comerciale sau societăților de drept civil care au o formă comercială până la data înregistrării finale a contractului prin care sunt constituite cooperative, înainte de înregistrarea constituirii lor, societăților cu răspundere limitată cu asociat unic și oricăror alte patrimonii autonome [articolul 2 alineatul (1) literele (a)-(h) din CIRE].

Persoanele juridice de drept public și entitățile corporative publice, întreprinderile de asigurare, instituțiile de credit, societățile financiare, firmele de investiții prestatoare de servicii care implică deținerea de fonduri sau de valori mobiliare care aparțin părților terțe și organismele de plasament colectiv nu pot face obiectul procedurilor de insolvență deoarece sunt incompatibile cu regimurile care reglementează aceste entități [articolul 2 alineatul (2) din CIRE].

2 Care sunt condițiile de deschidere a unei proceduri de insolvență?

Atunci când debitorii se află în imposibilitatea să își îndeplinească toate obligațiile restante (articolul 3 din CIRE).

Scopul procedurii de insolvență este de a satisface creanțele creditorilor prin procedura prevăzută într-un plan de insolvență (sau, atunci când acest lucru nu este posibil, prin lichidarea activelor debitorului insolubil) și de a repartiza veniturile acumulate între creditorii [articolul 1 alineatul (1) din CIRE].

În cazul în care o întreprindere debitoare se confruntă cu dificultăți economice sau este expusă unui risc iminent de insolvență, aceasta poate solicita instanței să inițieze o procedură specială de revitalizare (articolele 17-A-17-I din CIRE).

În cazul în care orice alt tip de debitor se confruntă cu dificultăți economice sau este expus unui risc iminent de insolvență, acesta poate solicita instanței să inițieze o procedură specială de acord de plată (articolele 222-A-222-J din CIRE).

3 Care sunt activele ce fac parte din masa bunurilor care face obiectul

insolvenței? Care este regimul activelor dobândite de debitor după deschiderea procedurii de insolvență?

Masa bunurilor care face obiectul insolvenței este constituită din toate activele debitorului la momentul declarării insolvenței.

Toate activele și drepturile legate de proprietate dobândite în cursul procedurii de insolvență – de exemplu, drepturile de proprietate, drepturile de utilizare, păstrarea dreptului de proprietate etc. [articolul 46 alineatul (1) din CIRE] – care pot fi convertite în bani fac parte, de asemenea, din masa bunurilor care face obiectul insolvenței.

În cazurile în care partea insolubilă este căsătorită și deține în proprietate comună active, masa bunurilor care face obiectul insolvenței include, de asemenea, partea matrimonială din activele cuplului.

4 Care sunt competențele debitorului, respectiv ale practicianului în insolvență?

În temeiul hotărârii de insolvență, în cazurile în care o întreprindere este inclusă în procedura de insolvență, debitorul poate fi el însuși responsabil de gestionarea masei bunurilor care face obiectul insolvenței (articolul 223 din CIRE), cu condiția să fi fost îndeplinite cerințele prevăzute la articolul 224 din CIRE.

Practicianul în insolvență numit de judecător [articolul 52 alineatul (1) din CIRE] gestionează și joacă un rol central în procedura de insolvență.

Practicianul în insolvență este responsabil, printre altele, de:

- pregătirea pentru plata datoriilor părții insolubile către masa bunurilor care face obiectul insolvenței și
- supravegherea vânzării activelor care fac parte din masa bunurilor care face obiectul insolvenței pentru a repartiza veniturile creditorilor și pentru a se asigura că drepturile părții insolubile sunt păstrate și că aceasta se bucură de ele și că întreprinderea nu își încetează activitatea și, acolo unde este posibil, prevenirea înrăutățirii situației economice [articolul 55 alineatul (1) din CIRE].

5 În ce condiții se poate invoca o compensare?

Creanțele privind masa bunurilor care face obiectul insolvenței pot fi compensate cu datoriile la această masă a bunurilor care face obiectul insolvenței, în cazul în care sunt îndeplinite cerințele prevăzute la articolul 99 din CIRE.

Acest acord permite creditorilor din cadrul procedurii de insolvență să își compenseze creanța cu datorii față de masa bunurilor care face obiectul insolvenței, astfel încât să poată fi eliminate creanțele reciproce. Astfel, creanța creditorului este recuperată fără ca datoria sa să fie plătită la masa bunurilor, evitându-se astfel cumul de creditori.

Aceasta este un mijloc de facilitare a plății și de prevenire a plăților încrucișate.

Pe lângă norma generală prevăzută la articolul 99 din CIRE, există alte dispoziții legale care prevăd posibilitatea compensărilor, și anume articolul 102 alineatul (3) litera (e), articolul 154 alineatul (1), articolul 242 alineatul (3) și articolul 286 din CIRE.

6 Ce efecte are o procedură de insolvență asupra contractelor în curs la care debitorul este parte?

Efectele insolvenței asupra contractelor în vigoare la care debitorul este parte depind de natura contractului. Acestea sunt prevăzute la articolele 102-119 din CIRE.

De regulă, contractele bilaterale (care generează obligații între cele două părți) sunt executate în același mod, iar clauzele convenite între părți se mențin.

Cu toate acestea, în cazul în care, la data declarării insolvenței, contractul nu a fost respectat în totalitate, executarea acestuia se suspendă până când practicianul în insolvență emite o declarație privind executarea contractului sau refuzul executării acestuia [articolul 102 alineatul (2) din CIRE]. În cazul în care practicianul în insolvență refuză să execute contractul, niciuna dintre părți nu are dreptul la restituirea contribuției deja efectuate [articolul 102 alineatul (3) din CIRE].

Exemplu:

- Contract de vânzare-cumpărare cu rezerva proprietății (în care vânzătorul este partea insolubilă): cealaltă parte îi poate solicita să execute contractul dacă bunul i-a fost deja livrat la momentul declarării insolvenței [articolul 104 alineatul (1) din CIRE];
- Precontract (în care partea insolubilă este promitentul-vânzător): executarea contractului nu poate fi refuzată cu eficacitate reală dacă există acțiuni anterioare privind bunul în favoarea promitentului-cumpărător (și anume în cazul în care promitentul-vânzător a predat cheile unei anumite proprietăți promitentului-cumpărător) - articolul 106 alineatul (1) din CIRE.

În cazul în care debitorul a îndeplinit acte prejudiciabile pentru masa bunurilor care face obiectul insolvenței (și anume acte care diminuează, îngreunează, împiedică sau pun în pericol satisfacerea creditorilor) în cei doi ani care precedă data declarării insolvenței, acestea pot fi soluționate în conformitate cu dispozițiile articolului 120 și următoarele din CIRE.

7 Ce efecte are o procedură de insolvență asupra acțiunilor intentate de creditorii individuali (cu excepția proceselor aflate pe rol)?

Declararea insolvenței conduce, printre altele, la suspendarea oricărei proceduri de executare silită sau a oricăror măsuri introduse de creditorii din cadrul procedurii de insolvență care pot afecta activele din masa bunurilor care face obiectul insolvenței și care împiedică inițierea sau continuarea oricărei proceduri de executare silită inițiate de creditorii din cadrul procedurii de insolvență [articolul 88 alineatul (1) din CIRE]: de exemplu, în cazul în care partea insolubilă are un sechestrul asupra veniturilor sale, acesta este suspendat la momentul declarării insolvenței.

În schimb, acțiunile suspendate sunt eliminate pentru debitorul insolubil, atunci când acesta a fost declarat insolubil și după închiderea procedurii de insolvență, prin repartizare definitivă sau din cauza activelor insuficiente [articolul 88 alineatul (3) din CIRE].

Ca urmare a declarării insolvenței, toate obligațiile părții insolubile care nu fac obiectul unei condiții suspensive devin plătibile imediat [articolul 91 alineatul (1) din CIRE].

Hotărârea prin care se declară insolvența va conduce la suspendarea oricăror termene de prescripție și expirare care pot fi contestate de către debitor pe parcursul procedurii [articolul 100 alineatul (1) din CIRE].

8 Ce efecte are o procedură de insolvență asupra continuării proceselor în curs de soluționare în momentul deschiderii procedurii de insolvență?

Odată ce insolvența a fost declarată, toate procedurile inițiate împotriva debitorului și referitoare la activele incluse în masa bunurilor care face obiectul insolvenței pot fi atașate procedurii de insolvență, astfel cum a solicitat practicianul în insolvență, invocând celeritatea procedurală [articolul 85 alineatul (1) din CIRE]. Prin urmare, practicianul în insolvență va fi responsabil pentru calitatea procesuală a părții insolubile în toate acțiunile, chiar și fără consimțământul părții adverse [articolul 85 alineatul (3) din CIRE].

9 Care sunt principalele caracteristici ale participării creditorilor la procedura de insolvență?

Creditorii din cadrul insolvenței participă activ la procedură și trebuie să își depună cererile de admitere a creanțelor în termen de 30 de zile, termenul stabilit în hotărâre [articolul 36 alineatul (1) litera (j) și articolul 128 alineatul (1) din CIRE].

Toți deținătorii de creanțe de natură financiară față de partea insolubilă sau de creanțe garantate prin active care fac parte din masa bunurilor care face obiectul insolvenței și a căror constituire este anterioară declarației sunt considerați creditori în cadrul insolvenței.

Începând cu data declarării insolvenței, toate plățile trebuie efectuate către creditori în contextul procedurii de insolvență, ceea ce asigură faptul că nu poate fi inițiată și urmărită nicio măsură de executare silită împotriva masei bunurilor care face obiectul insolvenței.

Prin urmare, creditorii au dreptul de a participa la adunarea creditorilor în conformitate cu articolul 72 alineatul (1) din CIRE.

Creanțele conferă câte un drept de vot pentru fiecare euro sau fracțiune din acesta dacă respectivele creanțe au fost recunoscute deja printr-o hotărâre definitivă pronunțată în cadrul conexării de verificare și clasificare a creanțelor sau în cadrul unei măsuri de verificare ulterioare sau atunci când creditorul îndeplinește ambele condiții prevăzute la articolul 73 alineatul (1) literele (a) și (b) din CIRE.

10 În ce mod poate practicianul în insolvență să utilizeze sau să dispună de activele care fac parte din patrimoniu?

Practicianul în insolvență poate să utilizeze sau să înstrăineze activele din masa bunurilor care face obiectul insolvenței în conformitate cu articolele 149, 150, 157 și 158 din CIRE.

Vânzarea activelor din masa bunurilor care face obiectul insolvenței este o tranzacție esențială pentru satisfacerea creanțelor. Aceasta este responsabilitatea practicianului în insolvență, care dispune de libertatea de alegere în această privință.

După ce hotărârea de insolvență devine definitivă și după ce a avut loc adunarea creditorilor pentru a examina raportul practicianului în insolvență, acesta din urmă vinde toate activele sechestrate pentru masa bunurilor care face obiectul insolvenței, cu condiția ca deciziile adoptate de creditori în cadrul adunării menționate anterior să nu se opună acestei vânzări [articolul 158 alineatul (1) din CIRE].

Creditorii care dețin o garanție reală asupra activelor care urmează să fie vândute trebuie să aibă un cuvânt de spus cu privire la tipul de vânzare și să fie informați cu privire la valoarea de bază stabilită și la prețul înstrăinării propuse, sub rezerva anumitor cerințe, aceștia pot propune ca ei înșiși sau un terț să achiziționeze activele [articolul 164 alineatele (2) și (3) din CIRE].

Sumele obținute din înstrăinarea activelor, cu excepția sumelor esențiale pentru cheltuielile zilnice, trebuie plătite într-un cont curent al administrării masei bunurilor care face obiectul insolvenței, deschis la o instituție de credit aleasă de practicianul în insolvență [articolul 150 alineatul (6) și articolul 167 alineatul (1) din CIRE].

11 Ce creanțe se înregistrează la masa bunurilor care face obiectul insolvenței debitorului și care este regimul creanțelor apărute după deschiderea procedurii de insolvență?

1. Există trei tipuri de creanțe în cadrul insolvenței:

- (i) garantate și privilegiate;
- (ii) cu rang inferior și
- (iii) creanțe obișnuite.

Creanțele garantate sunt cele care beneficiază de garanții reale, inclusiv de drepturi preferențiale, și care includ capital și dobândă până la valoarea activelor garantate [articolul 47 alineatul (1) din CIRE]. Cu toate acestea, există anumite garanții care sunt eliminate printr-o declarație de insolvență. Titularii unor astfel de garanții își pierd statutul de creditori garantați (articolul 97 din CIRE).

Creanțele privilegiate sunt cele care conferă drepturi preferențiale generale asupra activelor care fac parte din

masa bunurilor care face obiectul insolvenței, care pot fi bunuri mobile și imobile [articolul 47 alineatul (4) litera (a) din CIRE].

Creanțele cu rang inferior sunt cele enumerate la articolul 48 din CIRE, „cu excepția cazului în care acestea beneficiază de drepturi preferențiale generale sau speciale sau de ipoteци legale, care nu expiră ca urmare a efectelor declarării insolvenței” [articolul 47 alineatul (4) litera (b) din CIRE].

Toate celelalte creanțe sunt denumite creanțe obișnuite [articolul 47 alineatul (4) litera (c) din CIRE].

12 Care sunt normele care reglementează înregistrarea, verificarea și admiterea creanțelor?

Creditorii din cadrul insolvenței, inclusiv Ministerul Public, trebuie să depună o cerere de verificare a creanțelor lor în termenul prevăzut în hotărârea de insolvență. Cererea respectivă trebuie să fie însoțită de toate documentele justificative disponibile [articolul 128 alineatul (1) din CIRE].

Normele aplicabile depunerii, verificării și admiterii creanțelor sunt prevăzute la articolele 128-140 din CIRE.

13 Care sunt normele care reglementează distribuția veniturilor încasate în urma valorificării activelor? Care este ordinea de preferință a creanțelor și drepturilor creditorilor în funcție de rangul acestora?

Normele aplicabile plății creditorilor prevăd diferențe de tratament în funcție de natura creanțelor: garantate, privilegiate, obișnuite sau cu rang inferior, în temeiul articolelor 172-184 din CIRE.

În aceste dispoziții sunt prevăzute, de asemenea: posibilitatea ca plata datoriilor părților terțe să facă obiectul subrogării și regimul aplicabil în cazul în care există răspunderea solidară a debitorilor.

14 Care sunt condițiile și efectele închiderii procedurii de insolvență (în special prin concordat)?

Procedura de insolvență poate fi închisă:

- după repartizarea finală;
- după pronunțarea hotărârii de aprobare a planului de insolvență;
- la cererea debitorului (cu condiția ca acesta să nu se mai afle în stare de insolvență) – articolul 231 din CIRE;
- în cazul în care practicianul în insolvență concluzionează că masa bunurilor care face obiectul insolvenței este insuficientă pentru a acoperi datoriile – articolul 232 din CIRE.

Odată ce procedura de insolvență este închisă, toate efectele declarației de insolvență încetează, iar debitorul își recâștigă dreptul de a dispune de activele sale, pe care le poate vinde sau ceda. Acesta este apoi liber să își gestioneze activitatea și activele [articolul 233 alineatul (1) din CIRE].

Cel mai important, creditorii din cadrul insolvenței nu se mai confruntă cu restricții privind exercitarea drepturilor lor împotriva debitorului, altele decât cele prevăzute în planurile de insolvență sau în planurile de plată.

Condițiile și efectele încheierii procedurii de insolvență sunt prevăzute la articolele 231-234 din CIRE.

15 Care sunt drepturile creditorilor după închiderea procedurii de insolvență?

În principiu, după încheierea procedurii, creditorii din cadrul insolvenței își pot exercita drepturile împotriva debitorului fără alte restricții decât cele prevăzute în planurile de insolvență și de plată posibile și la articolul 242 alineatul (1) din CIRE.

Pentru a-și exercita drepturile, hotărârea de aprobare a planului de plăți și hotărârea de verificare a creanțelor sau, dacă este cazul, decizia pronunțată într-o acțiune de verificare ulterioară, împreună cu hotărârea de aprobare a planului de insolvență vor constitui titlu executoriu.

Articolul 242 alineatul (1) din CIRE prevede că, în cazul exonerării pasivelor unei persoane fizice, nu va fi permisă nicio executare silită asupra activelor debitorului care sunt destinate achitării creanțelor din cadrul insolvenței în perioada de cesiune.

16 Cine suportă costurile și cheltuielile legate de procedura de insolvență?

Cheltuielile de judecată și cheltuielile procedurii de insolvență se consideră a fi datorii la masa bunurilor care face obiectul insolvenței (articolului 51 din CIRE).

Înainte de a plăti oricare creanțe din cadrul insolvenței, practicianul în insolvență va deduce din masa bunurilor activele sau drepturile necesare pentru plata cheltuielilor de judecată și a cheltuielilor aferente procedurii, inclusiv a celor care se preconizează că vor apărea înainte de încheierea procedurii.

Plata cheltuielilor de judecată și a cheltuielilor aferente procedurii este efectuată în conformitate cu articolul 172 din CIRE.

În cazul exonerării pasivelor persoanei fizice, administratorul fiduciar va utiliza sumele primite la sfârșitul fiecărui an din perioada de cesiune în primul rând pentru a plăti cheltuielile de judecată și cheltuielile aferente procedurii, în conformitate cu articolul 241 din CIRE.

17 Care sunt normele privind nulitatea, anularea sau inopozabilitatea actelor juridice prejudiciabile masei credale?

Articolele 120-127 din CIRE prevăd posibilitatea de a soluționa acte care prejudiciază interesele colective ale creditorilor (acte care diminuează, îngreunează, împiedică, pun în pericol sau întârzie satisfacerea creditorilor din cadrul insolvenței), cu condiția să fi fost îndeplinite condițiile prevăzute la articolele respective.

Legislația aplicabilă

[Codul privind insolvența și redresarea întreprinderilor \(CIRE\)](#)

[Regulamentul \(UE\) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență](#)

[Codul de procedură civilă \(Código de Processo Civil\)](#)

Avertisment: conținutul prezentului dosar cu informații nu angajează punctul de contact sau instanțele și nu exclude consultarea legislației în vigoare sau a amendamentelor la aceasta. Dispozițiile legale ale CIRE menționate mai sus iau în considerare versiunea Decretului-lege nr. 53/2004 din 18 martie 2004, până la și inclusiv revizuirea adoptată prin Decretul-lege nr. 57/2022 din 25 august 2022.

■ Ultima actualizare: 26/06/2025

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.